

จดหมายข่าว

พสว

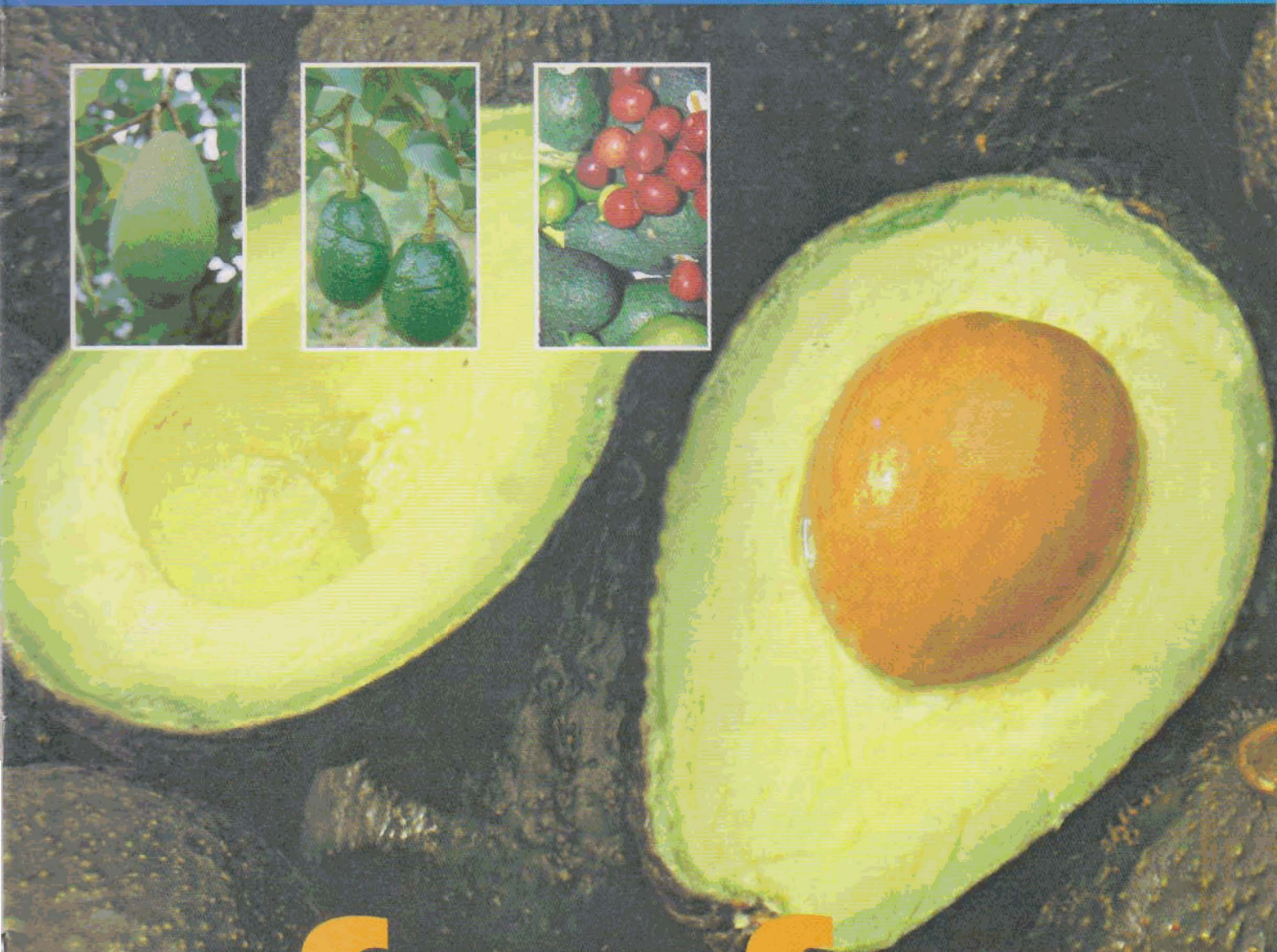
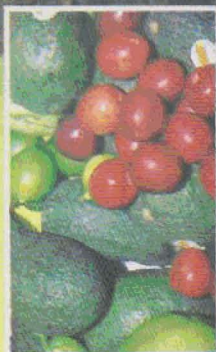
ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร



- ▶ อะโวคาโด...คุณค่าทางอาหารสูง แต่ไร้คนสนใจ..... หน้า 2
- ▶ คุณภาพสินค้าเกษตรที่ตลาดต้องการ..... หน้า 7
- ▶ วิกฤตการณ์น้ำ... วิกฤตการณ์ประจําปี..... หน้า 12
- ▶ โครงการผู้ผลิตสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชคุณภาพ..... หน้า 16

ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน เมษายน พ.ศ. 2545

ISSN 1513-0010



อะโวคาโด...

คุณค่าทางอาหารสูง แต่ไร้คนสนใจ

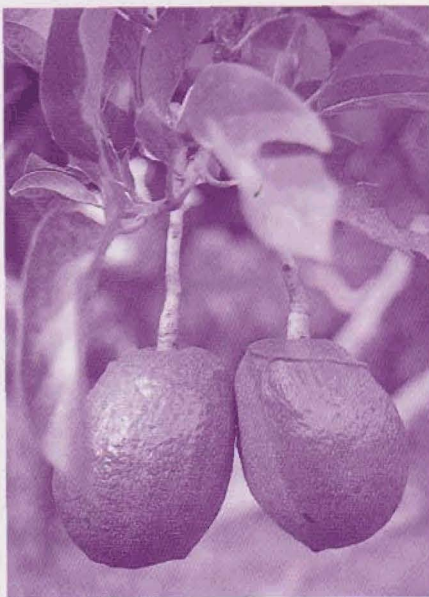
AVOCADO

อะโวคาโด...

คุณค่าทางอาหารสูง



แต่ไร้คนสนใจ



ผู้เขียนค้นหาเอกสารในตู้หนังสือ ไปพบเอกสารวิชาการเรื่อง “อะโวคาโด” ของสถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ โดยไม่ตั้งใจ เปิดอ่านดูรู้สึกเป็นเอกสารวิชาการที่น่าสนใจ ตัวของอะโวคาโดเอง ก็เป็นพืชที่น่าสนใจ แต่ทำไมอะโวคาโดจึงไม่เป็นที่นิยมบริโภคของคนไทย หรือว่าไม่มีการส่งเสริมให้ปลูก หรือไม่มีพันธุ์ที่เหมาะสมหรือรสชาติไม่ถูกปากคนไทย หรือ ฯลฯ มีคำถามที่ตามมามากมาย เราลองมาทำความเข้าใจกับอะโวคาโด จากการรวบรวมข้อมูลของคุณประยูร สมฤทธิ์ และคณะนักวิชาการของสถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอดูบ้างเป็นไร

กว่า 80 ปี กับอะโวคาโด

มีมิชชันนารีเผยแพร่วิทยาการ นำอะโวคาโดเข้ามาปลูกที่จังหวัดน่าน เป็นครั้งแรกเมื่อประมาณ 80 กว่าปีมาแล้ว ต่อมาได้แพร่กระจายไปในหลายพื้นที่ เช่น เชียงใหม่ ลำพูน ตาก นครราชสีมา และ จันทบุรี ต่อมาเมื่อปี 2498 ได้มีการนำเมล็ดอะโวคาโดมาจากประเทศฟิลิปปินส์ มาปลูกที่สถานีทดลองพืชสวนพลับ จันทบุรี ปี 2507 สถานีวิจัยปากช่องนำเข้ามาจากมลรัฐฮาวาย จำนวน 9 สายพันธุ์ และปี 2514 นำเข้ามาจากฟลอริดาอีก 14 สายพันธุ์ นอกจากนี้ยังมีปลูกอยู่ที่สถานีทดลองพืชสวนฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยนำเข้ามาจากประเทศฟิลิปปินส์ 2 พันธุ์ จากประเทศพม่าอีก 1 พันธุ์ แต่ที่ฝางนี้ ไม่ได้ระบุว่าเข้ามาปลูกตั้งแต่เมื่อไร รวมทั้งที่ไร่ บี.เอ็น จังหวัดเพชรบูรณ์ และที่สถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ จังหวัดตากด้วย จากการกระจายพันธุ์ไปยังพื้นที่ปลูกในจังหวัดต่างๆ แสดงให้เห็นว่า อะโวคาโดสามารถปลูกได้ดี ในสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

สำหรับที่สถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ ได้มีการเพาะเมล็ดและปลูกอะโวคาโดมาตั้งแต่ปี 2505 โดยคุณธงชัย วงศ์เสรี หัวหน้าสถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอในขณะนั้น ต่อมาในปี 2518 คุณวิชาญ ศิริผล หัวหน้าสถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอในขณะนั้น ได้ติดต่อขอยอดพันธุ์จากสถานีวิจัยปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และไร่ บี.เอ็น จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำมาเปรียบกับต้นตอที่นำมาศึกษาและรวบรวมพันธุ์ไว้ที่สถานีฯ พร้อมกับได้คัดเลือกพันธุ์ที่ติดผลดี ผลมีขนาดสม่ำเสมอ มีความต้านทานต่อโรคโคนเน่า และรสชาติดี ไว้ พร้อมทั้งให้ชื่อว่า **พันธุ์มูเซอ**

ปี 2528 สถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ จังหวัดตาก ได้ทำการศึกษาและรวบรวมพันธุ์อะโวคาโด มาปลูกไว้ที่สถานีฯ หลายพันธุ์เช่น พันธุ์แฮส ปีเตอร์สัน บีช7 ดูก6 ดูก7 พินาคอตัน



ฮานาฮัม และกัมปง นอกจากนี้สดานี้ ยังได้ทำการคัดเลือกพันธุ์ที่ปลูกจากเมล็ด เมื่อปี 2530 ไว้ 5 สายพันธุ์ คือ พันธุ์เบอร์ 241, 320, 489, 528, และ 747

ถิ่นเพาะต้นของอะโวคาโด

อะโวคาโด มีชื่อสามัญว่า AVOCADO ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Persea americana* Mill มีชื่อในภาษาสเปนว่า Ahucate ภาษาเนเธอร์แลนด์ว่า Advocaat ภาษาฝรั่งเศสว่า Avocat ภาษาเยอรมันว่า Abakate ภาษาโปรตุเกสว่า Abacate ในแคลิฟอร์เนีย ฟลอริดา เรียกว่า Avocado Pear มีถิ่นกำเนิดในประเทศเม็กซิโก

อะโวคาโด เป็นไม้ผลที่ปลูกกันมากในแถบอเมริกากลาง เม็กซิโก หมู่เกาะอินดีส อิสราเอล สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปีนส์ อินโดนีเซีย **ประเทศที่ผลิตอะโวคาโดเป็นการค้าได้แก่ อิสราเอล สหรัฐอเมริกา อัฟริกาใต้ เคนย่า ไอเวอรีโคท**

อะโวคาโด จัดเป็นไม้ผลยืนต้น ที่มีการเจริญเติบโตดีในเขตร้อนหรือกึ่งร้อน มีการเจริญเติบโตแตกกิ่งก้านสาขาเป็นทรงพุ่มตั้งแต่ ทรงตั้งตรง ลำต้นใหญ่ จนถึงพุ่มเตี้ย ต้นเล็ก เป็นพืชที่อยู่ในวงศ์เดียวกับต้นการบูร และอบเชย เป็นต้นไม้ที่มีสีเขียวตลอดปี บางพันธุ์จะมีการทิ้งใบบ้าง ในระยะเวลาอันสั้นก่อนการออกดอก และระหว่างออกดอก ต้นโตเต็มที่สูงถึง 18 เมตร แล้วแต่พันธุ์ บางพันธุ์ต้นสูง 5-7 เมตร กิ่งเบาและเปราะ

ใบของอะโวคาโด จะเรียงสลับกันบนกิ่ง ผิวมีขนนุ่มๆ สั้นๆ และมีผงสีขาวปกคลุม และมีสีแดงเมื่อใบยังอ่อนอยู่ ใบเรียบเป็นมันและมีสีเขียวเข้มเมื่อแก่ ใบเป็นแบบใบเดี่ยว สีเขียวสดใสรูปร่างของใบอาจเป็นรูปยาวด้านขนาน ปลายหอกรูปไข่ ใบด้านบนมีสีเขียวเข้ม ด้านล่างมีสีจางกว่า ใบจะเรียงอยู่หนาแน่นมีส่วนปลายผ้อย

ผลอะโวคาโดเป็นผลเดี่ยว ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ ผลมีความยาวตั้งแต่ 9-18 ซม. มีน้ำหนักตั้งแต่ 90 กรัม - 1

กิโลกรัม ผลมีรูปร่างต่างๆ มีทรงผลคล้ายผลแพร์ รูปไข่ รูปทรงกลม ยาว ผลยาวคล้ายกับน้ำเต้า สีผิวของผลมีทั้งเขียวเข้ม เขียวปนเหลือง สีม่วง สีผิวของผลจะเปลี่ยนสีเมื่อสุกแล้วแต่พันธุ์ ผิวผลอาจจะเป็นแบบผิวเรียบ เป็นมัน ขรุขระ เปลือกหนาและเหนียว บางพันธุ์เนื้อและเปลือกของผลหนา บางพันธุ์เปลือกบาง เนื้อสีเหลืองอ่อน จนถึงเหลืองเข้ม มีเมล็ดขนาดใหญ่อยู่ในส่วนเนื้อเมล็ด เมล็ดมีรูปร่างคล้ายลูกข่าง หรือกลมแบนหรือแหลม เปลือกหุ้มเมล็ดมี 2 ชั้น

อะโวคาโด ออกดอกเป็นช่อบริเวณปลายกิ่งอ่อน มีดอกย่อยเป็นจำนวนมากในช่อหนึ่ง แม้ว่าจะมีดอกเป็นจำนวนมาก พันธุ์ ดอก แต่บางพันธุ์อาจจะติดผลเพียง 1 ผลต่อดอกย่อยทุกๆ 5,000 ดอก ดอกย่อยมีขนาดเล็กสีเขียวอมขาว จนถึงเขียวอมเหลือง

อะโวคาโด จะออกดอกในปลายฤดูฝน และช่วงฤดูหนาว จะเริ่มติดผลในเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ เริ่มเก็บเกี่ยวได้ในเดือนเมษายน-พฤศจิกายน ทั้งนี้ต้นอะโวคาโดจะติดดอกออกผลทุกปี ไม่มีเว้น

ผลอะโวคาโดไม่เหมือนผลไม้อื่นตรงที่จะไม่สุกขณะที่อยู่บนต้น ต้องเก็บผลอะโวคาโดที่แก่ โดยการสังเกตลักษณะภายนอกของผล เช่น พันธุ์แฮส ผลแก่จะมีสีเขียวเข้ม หรือ จะพิจารณาจากอายุนับตั้งแต่ติดผล จนถึงผลแก่ ซึ่งจะมีอายุประมาณ 6-7 เดือน ขึ้นอยู่กับพันธุ์ บางพันธุ์อาจจะมีอายุถึง 9-10 เดือน เช่น พันธุ์แฮส หรืออาจจะมีอายุถึง 12-15 เดือน บางพันธุ์สีของขั้วผลจะมีสีเหลืองเมื่อแก่ บางพันธุ์ผลจะร่วงเมื่อแก่

การเก็บผลอะโวคาโด ควรเก็บเกี่ยวผลที่กิ่งด้านล่าง รอบๆ ชายพุ่มก่อนแล้ว จึงขยับเก็บผลที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป ควรจับกันผลแล้วใช้กรรไกรตัดที่ขั้ว ต้องให้ขั้วผลติดมากับผลด้วยอย่างน้อย 1-2 นิ้ว จะทำให้สามารถเก็บไว้ในห้องเย็นได้นาน ผลที่อยู่สูงๆ ควรใช้ตะกร้อสอย ควรเก็บผลในเวลาเช้า แล้วเก็บไว้ในตะกร้า นำไปวางในที่ร่ม ควรเก็บผลทุกๆ สัปดาห์

นำมาคัดขนาดของผล และวางในกล่องกระดาษที่เจาะรูให้อากาศผ่านเข้า-ออกได้ การบ่มผลอะโวคาโด ถ้าเก็บผลอะโวคาโดที่แก่ เมื่อนำมาบ่มในอุณหภูมิห้องจะบ่มสุกได้ดีกว่า คือ ผิวของผลที่สุกจะไม่เหี่ยวยุบ เมื่อชิมดูรสชาติจะดี เนื้อไม่แข็งและมีแทนนินสูง รสชม ใช้เวลาในการบ่มผลนาน 3-9 วัน จึงจะสุก ผลที่บ่มจะสุกช้าหรือเร็ว ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิและพันธุ์

ผลอะโวคาโดที่เก็บจากต้น เมื่อนำมาไว้ในอุณหภูมิ 10-18 องศาเซลเซียส จะเก็บไว้ได้นาน 20-21 วัน จึงจะทำให้ผลนิ่ม หรือปล่อยให้ผลอะโวคาโด สุกที่อุณหภูมิห้องแล้วนำไปเก็บไว้ในตู้เย็น จะเก็บไว้ได้นาน โดยเฉพาะที่อุณหภูมิ 2 องศาเซลเซียส จะสามารถเก็บผลอะโวคาโดได้นานกว่า 40 วัน

อะโวคาโดที่มีคุณภาพควรมีลักษณะดังนี้

- ผลไม่ใหญ่เกินไป ควรมีน้ำหนักผลละ 150-250 กรัม และรูปทรงดี
- ผิวผลดูสะอาด ไม่มีตำหนิจากโรคและแมลง
- เมล็ดเล็ก เนื้อหนา เปลือกไม่บางเกินไป
- เนื้อสีเหลืองอมเขียว ไม่เหลืองซีด เนื้อนิ่มแต่แน่น ไม่เหลว และผลนิ่มเมื่อสุก
- เนื้อละเอียดไม่มีเส้น
- เมื่อผ่าผลสุก สีเนื้อจะไม่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอย่างรวดเร็ว
- เนื้อมีกลิ่นหอม ไม่มีกลิ่นฉุนสาบของเมล็ด
- เนื้อมีรสมัน ไม่ขม

การใช้ประโยชน์จากอะโวคาโด

ผลอะโวคาโดที่จะรับประทานได้ ต้องนำไปบ่มให้สุกที่อุณหภูมิห้อง เพื่อให้ผลมีเนื้อนิ่ม ห้ามรับประทานขณะที่ยังดิบหรือเพิ่งเก็บมาจากต้น เพราะจะมีรสขม เมื่อผลสุกอาจจะมีการเปลี่ยนสีจากเขียวเป็นเขียวอ่อน ม่วงดำ ม่วงแดง หรือไม่เปลี่ยนสี ขึ้นอยู่กับพันธุ์ ผลที่บ่มสุกแล้ว

เนื้อจะนิ่ม แต่เปลือกของผลจะแข็งเพราะเปลือกหนา อาจจะมีกลิ่นคั่วที่ขั้วผล ถ้าขั้วผลหลุดออกง่าย แสดงว่าผลเริ่มสุกอย่าให้ผลสุกเกินไป ผลอะโวคาโดที่นิ่มห่ามนำไปปรุงอาหาร หรือให้ได้รับความร้อน จะทำให้รสชาติเสีย

อะโวคาโดสามารถนำมารับประทานได้หลายรูปแบบ ดังนี้

- รับประทานผลอะโวคาโดสด กับน้ำตาลหรือนมสด หรือรับประทานโดยตรง

- ใส่สลัด ยำ ลาบ ปลา ส้มตำ หรือจะใช้เป็นเครื่องเคียงเสริมกับผักอื่นๆ

- ใส่ในน้ำพริก ตำแบบน้ำพริกกะปิ โดยใส่เนื้ออะโวคาโดแทนกะปิ

- ใช้ทำของหวาน เช่น ไอศกรีมกะทิสด หรือ ทำอะโวคาโดน้ำกะทิ

- ใช้ในอุตสาหกรรมทำสบู่ และเครื่องสำอางประเภทผิว

- ทำน้ำเกรวี่ อะโวคาโด โดยหั่นอะโวคาโดสุกเป็นชิ้นเล็ก ขนาดลูกเต๋า ผสมน้ำเกรวี่ ราดบนเนื้อสแต็ก ไก่อบ หรือเนื้อสัตว์อื่นๆ

- อะโวคาโด ออร์เดิร์ฟ โดยผ่าครึ่ง ผลอะโวคาโดที่สุกดีแล้ว เอาเมล็ดออก ปลอกเปลือก วางหางบนจาน ปรงกุ้งต้มและเนื้อปูต้ม ด้วยน้ำสลัดมายองเนส ตกใส่ที่ผลอะโวคาโดผ่าครึ่ง

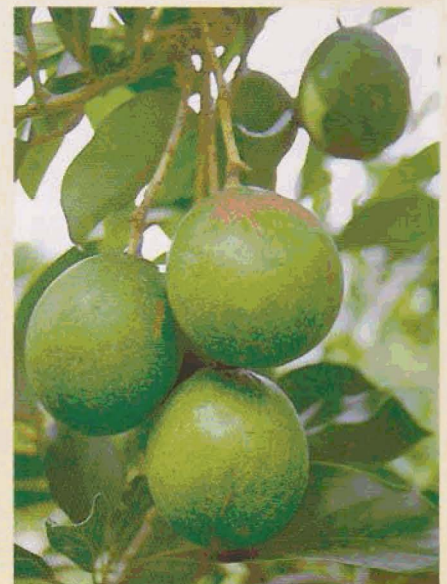
- อะโวคาโดที่สุกงอม ตักเอาเนื้อมาตีหรือปั่นให้ละเอียดผสมเครื่องปรุงเนย นม น้ำตาล หรือน้ำสลัดลงไป ปั่นให้เข้ากัน แล้วนำมาทาขนมปังทำแซนวิช

การผ่าผลอะโวคาโดทุกครั้ง เนื้ออาจจะเปลี่ยนสีได้ ต้องใช้มะนาวหรือเลมอน ส่วนของเนื้อเสมอ

นอกจากการรับประทานอะโวคาโดในรูปแบบต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว อะโวคาโดยังสามารถนำมาแปรรูปหรือ สกัดเอาน้ำมันมาใช้ประโยชน์ได้อีกหลายอย่าง ดังนี้

อะโวคาโดผง

นำผลอะโวคาโดสุกมาทำความสะอาด สะอาด และสิ่งลมให้แห้ง ผ่าผลอะโวคาโด โดยแยกเปลือกเมล็ดออกให้เหลือแต่เนื้ออะโวคาโด ปั่นเนื้ออะโวคาโดให้



ละเอียด นำไปใส่เครื่องปั่นกับน้ำ นำเข้าเครื่องทำความเย็น Freeze dry เป็นเวลา 6 ชั่วโมง แล้วนำมาผ่านในเครื่องทำให้

แห้ง จะได้อะโวคาโดผง สำหรับนำไปใช้ประโยชน์แทนเนยหรือใช้โรยบนอาหารคาวหวานได้



การสกัดน้ำมันอะโวคาโด

ในเนื้อผลอะโวคาโดมีปริมาณน้ำมัน และมีปริมาณน้ำสูง การสกัดน้ำมันทำได้ยาก และจำเป็นต้องใช้เทคนิคพิเศษแบบที่แตกต่างไปจากเมล็ดและพืชน้ำมันอื่นๆ ดังนี้

- นำผลอะโวคาโดมาผ่า แยกเมล็ดและเปลือกออก เอาเฉพาะเนื้อมาสกัดน้ำมัน

- นำเนื้ออะโวคาโดมาตีแผ่ลงลงในแผ่นพลาสติกใส แล้วนำไปอบในตู้อบลมร้อน อุณหภูมิ 70 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 48 ชม. จะได้อะโวคาโดแผ่นแห้งนำไปบดแล้วนำไปสกัดน้ำมันตามกรรมวิธีในห้องปฏิบัติการ

หมายเหตุ : เนื้ออะโวคาโด 100 กรัม จะได้เนื้ออะโวคาโดแห้ง 30 กรัม เนื้ออะโวคาโดแห้ง 100 กรัม มีน้ำมัน 60 กรัม

ครีมบำรุงผิวอะโวคาโด

นำน้ำมันอะโวคาโดมาผสมกับส่วนผสมต่างๆ ได้แก่ น้ำมันโกโก้ Steary alcohol, Myristy alcohol, DL Panthenol, Miristocar, Salk amino acid, กลิ่นหอม, Hydroxypropyl methyl cellulose และ น้ำกลั่น

เป็นครีมธรรมชาติ ที่มีส่วนผสมของน้ำมันอะโวคาโด ซึ่งมีคุณสมบัติบำรุงผิวขจัดสิว ลดการเป็นฝ้า ควรเก็บรักษาเนื้อครีมไว้ในที่เย็น ก่อนใช้ให้คนจนเป็นครีม ทาครีมลงบนใบหน้า โดยล้างหน้าด้วยน้ำสบู่อ่อน (สบู่เด็ก) ก่อนเช็ดหน้าให้แห้งก่อนทาครีม ทิ้งไว้จนแห้งหรือทิ้งไว้ตลอดคืน รุ่งเช้าจึงล้างออกให้ทาติดต่อกันทุกวัน ตรงส่วนที่เป็นสิวจึง

พอกหน้าๆ จะเห็นผลภายใน 2 เดือน ทาครีมในระยะแรกอาจจะมีสิวจนขึ้นมา เป็นเพราะครีมไปกระตุ้นขับสิว ขอให้ใช้ติดต่อกันเรื่อยๆ และห้ามใช้เครื่องสำอางอื่นทาหน้าปน หรือสลับกันเป็นอันขาด เพราะจะเกิดปฏิกิริยาต่อกัน

สบู่อะโวคาโด

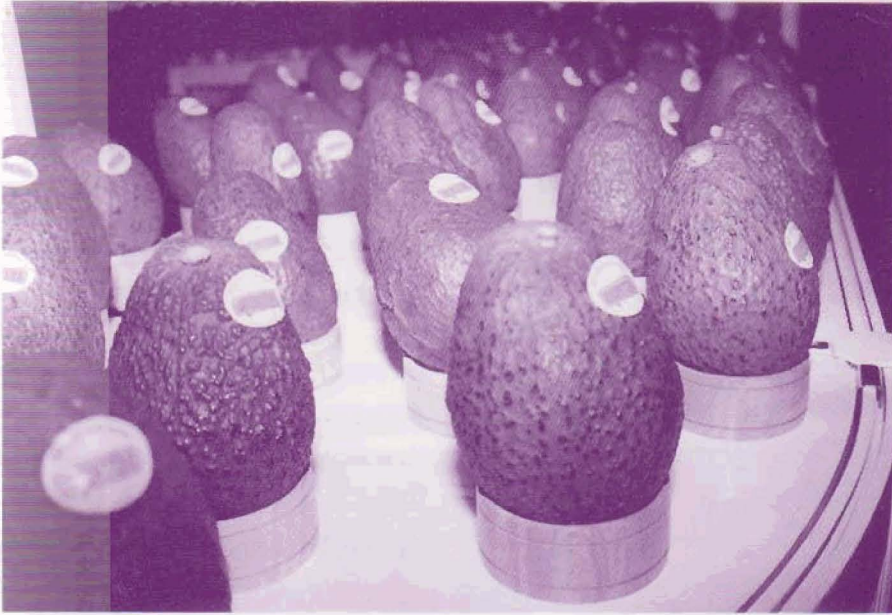
น้ำมันจากอะโวคาโดที่สกัดจากเนื้อผสมกับน้ำมันจากพืชอื่นๆ เช่น โกโก้ มะพร้าว ปาล์ม ฯลฯ และใส่โซเดียมไฮดรอกไซด์ หรือ โซเดียมไฮดรอกไซด์ น้ำมันจะทำปฏิกิริยาทางเคมีกับด่างทำให้เกิดเป็นสบู่ โดยอาจจะเสริมแต่งกลิ่นเพิ่มพอง และสารแต่งสีเข้าไป นำสบู่เข้าเครื่องอัดก้อน เป็นรูปร่างต่างๆ ตามต้องการ

คุณค่าทางอาหารของอะโวคาโด

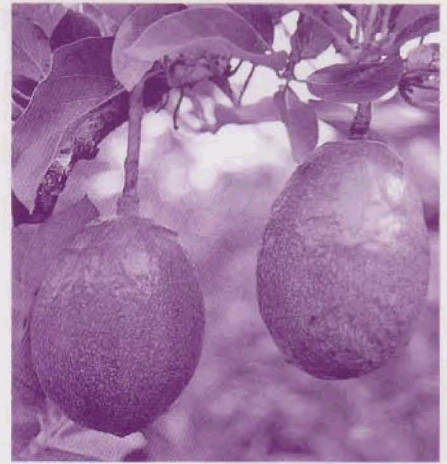
ผลวิเคราะห์คุณค่าทางอาหารของอะโวคาโด ในเนื้อหนัก 100 กรัม



องค์ประกอบ	ปริมาณ	หน่วยวัด
1. น้ำ	84-86	เปอร์เซ็นต์
2. พลังงาน	78-92	แคลอรี
3. โปรตีน	0.9-1.0	กรัม
4. ไขมัน	5.8-7.6	กรัม
5. แร้ง-น้ำตาล	7.0-7.1	กรัม
6. เส้นใย	1.0-1.2	กรัม
7. เถ้า	0.6	กรัม
8. แคลเซียม	11-18	มิลลิกรัม
9. ฟอสฟอรัส	23-27	มิลลิกรัม
10. เหล็ก	0.8-0.9	มิลลิกรัม
11. โซเดียม	1.2	มิลลิกรัม
12. โปแตสเซียม	250-307	มิลลิกรัม
13. วิตามินเอ	75-135	หน่วย
14. วิตามินบี	0.4	มิลลิกรัม
15. วิตามินซี	0.06-0.07	มิลลิกรัม
16. ไนอาซิน	1.0-1.3	มิลลิกรัม
17. กรดแอสคอร์บิก	11-13	มิลลิกรัม
18. วิตามิน บี6	0.24-0.80	มิลลิกรัม
19. กรดเพนโทเทนนิค	0.6-1.5	มิลลิกรัม
20. กรดโฟลิก	0.01-0.06	มิลลิกรัม
21. ไบโอดีน	0.02-0.07	มิลลิกรัม



อะโวคาโดของเม็กซิโก



อะโวคาโด ที่ดอยมูเซอ

ทำไมจึงไม่นิยม

ดังที่เริ่มต้นเรื่องแล้วว่าอะโวคาโดเข้ามาสู่ประเทศไทย เท่าที่บันทึกได้ คือกว่า 80 ปีแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลาย หรือได้รับความนิยมเหมือนอย่างพืชที่มาจากต่างประเทศอื่นๆ นั้น มีการวิเคราะห์กันว่า มาจากสาเหตุต่างๆ ดังนี้

- รสชาติของอะโวคาโดไม่ถูกลิ้นคนไทย
- ขาดการแนะนำหรือส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ของอะโวคาโดที่ถูกต้อง

● อะโวคาโดที่จำหน่ายในท้องตลาดคุณภาพไม่ดี

● ราคาจำหน่ายสูงเกินไป และการตลาดเป็นไปตามยถากรรม

● การจำหน่ายอะโวคาโดปัจจุบันไม่มีการแนะนำลักษณะประจำพันธุ์ ซึ่งแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของอายุการสุกแก่ สีผล หรืออื่นๆ ทำให้ผู้บริโภคมีความผิดพลาดในการรับประทาน เช่น อาจรับประทานผลที่ยังไม่สุกดี รสชาติขม จึงไม่ยอมซื้อรับประทานอีก เป็นต้น

เนื้อในอะโวคาโด ที่นำมารับประทาน



ปัจจุบันยังมีคนไทยที่รู้จักอะโวคาโด และรู้จักรับประทานหรือใช้ประโยชน์จากอะโวคาโดไม่มากนัก การจำหน่ายอะโวคาโด ก็ยังไม่แพร่หลาย จะมีเฉพาะในซูเปอร์มาร์เก็ต ซึ่งเป็นอะโวคาโดที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ราคาผลละ 30-40 บาท ซึ่งเป็นราคาค่อนข้างสูง มีขายในท้องตลาดอยู่บ้าง เป็นผลผลิตอะโวคาโดพื้นบ้านในประเทศ ราคาต่ำกว่าในซูเปอร์มาร์เก็ตแต่คุณภาพไม่ดี

จากการสำรวจของคณะผู้วิจัยของสถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ พบว่าผลอะโวคาโด มีความหลากหลายในเรื่องของรูปทรง ขนาด สีสีน และคุณภาพของเนื้อ มีความแปรปรวนมาก โดยเฉพาะเรื่องพันธุ์ ผลที่มีรูปทรงต่างๆ และเวลาของผลสุกต่างกัน สีของผลสุกแตกต่างกัน ทำให้ดำเนินการทางด้านการตลาดยากเว้นแต่จะ ส่งเสริมให้ปลูกเป็นการค้าเฉพาะบางพันธุ์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน เช่น พันธุ์แฮส และพันธุ์เฟอร์เรต์ เป็นต้น

ท่านที่สนใจรายละเอียดเกี่ยวกับอะโวคาโด ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่สถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ ตู๊ ปณ. 20 อ.เมือง จ.ตาก 63000 โทร 0-5551-2131



ดร.สุวิทย์ รันดาเว

ผู้อำนวยการศูนย์ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก (คกอ.)

คุณภาพสินค้าเกษตร

ที่ตลาดต้องการ



สำหรับбрикот มังคุด เงาะ ส้มโอ ซึ่งในแต่ละพืชจะแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของพืชนั้น โดยมีเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

- นิยาม (Definition)
- ข้อกำหนดเรื่องคุณภาพ (Provisions Concerning Quality)
- ข้อกำหนดเฉพาะ (Specification)
- ข้อกำหนดเรื่องการจัดเรียง (Provisions Concerning Presentation)
- เครื่องหมายหรือฉลาก (Marking or Labeling)
- สุขอนามัยพืช (Phytosanitary)

มาตรฐานที่กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานกลางที่พ่อค้า ผู้ประกอบการ ธุรกิจการเกษตรและเกษตรกรสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การทำสัญญาซื้อขายตามมาตรฐาน ซึ่งช่วยให้ผู้นำเข้าสินค้าและผู้บริโภคใช้ตัดสินใจในการบริโภคลินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย

บทบาทที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์หรือสินค้าเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ

การกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรทั้งเพื่อการบริโภคและส่งออกมักเกี่ยวข้องกับคุณภาพของสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารเคมีตกค้าง โรค และแมลง ต่างๆ ดังนั้นการส่งเสริมและผลักดันจึงมุ่งเน้นไปถึงการลดการใช้สารเคมี ในกรณีที่ต้องใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมทั้งปริมาณ เวลา และวิธีการใช้ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้กำหนดไว้แล้วในวิธีปฏิบัติ "เกษตรดีที่เหมาะสม" (GAP) ของกรม

ปัญหาสำคัญในการส่งออกสินค้าเกษตรคือคุณภาพสินค้าไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ทั้งด้านผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้ส่งออก เช่น เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพดี ขาดแหล่งข้อมูล ข้าราชการวิทยากรก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวยังไม่เพียงพอ ผู้ส่งออกที่หวังกำไรในระยะสั้น ขาดแคลนเรือและตู้คอนเทนเนอร์ในการขนส่งทางน้ำ ค้ำระวางและพื้นที่ระวางในการส่งออกทางอากาศแพงมากและไม่เพียงพอโดยเฉพาะในช่วงฤดูผลผลิตออกมาพร้อมๆ กัน ขาดแคลนพันธุ์พืชใหม่ๆ เพื่อขยายตลาดส่งออก ตลอดจนไปถึงปัญหาเรื่องการกีดกันทางการค้าโดยใช้เทคนิควิธีต่างๆ มากมายเช่น ข้อกำหนดด้านมาตรฐานสุขอนามัยผู้บริโภคและสุขอนามัยพืช เป็นต้น

การกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรเพื่อการตลาดและการส่งออกของไทย

สำหรับสินค้าเกษตรของประเทศ ไทย ได้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการและประสานงานการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเป็นระบบและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยอ้างอิงจากมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (CODEX) ซึ่งเป็นมาตรฐานเพื่อการคุ้มครองสุขอนามัยเศรษฐกิจของผู้บริโภคและเกิดความเป็นธรรมในทางการค้า ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ใช้ระหว่างประเทศที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (WTO)

ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกประกาศมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้ว 12 ชนิดคือ ทูเรียน ลำไย กล้วยไม้ สับปะรดโรงงาน ข้าวหอมมะลิ ลิ้นจี่ ส้มเป็ลือกล่อน มะม่วง สับปะรด

วิชาการเกษตร จึงต้องมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปฏิบัติตามแนวทางนี้อย่างแพร่หลาย อันเป็นแนวทางไปสู่การเป็นศูนย์กลางอาหารของโลกได้อย่างเต็มที่

โดยเฉพาะในปัจจุบันมีการนำสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) มาใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้าทำให้ทางศูนย์ผลักดันสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกต้องผลักดันให้ผู้ผลิต (เกษตรกร) และผู้ส่งออกมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการผลิตสินค้าในกลุ่มปลอดภัยจากสารพิษ (Heigenic Farming) และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ (Organic Farming) เพื่อเป็นการรักษาตลาดและขยายตลาดในอนาคต

ขั้นตอนการผลักดันให้สินค้าเกษตรคุณภาพสู่ตลาดสากล

ศูนย์ผลักดันสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกได้จัดทำมาตรการต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมแล้วสำหรับสินค้าในกลุ่ม Product Champion คือทุเรียน ลำไย กล้วยไม้ และยางพารา ตลอดจนพืชอื่นๆ ดังนี้

1. รับผิดชอบเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ 3 ชนิด เพื่อจัดระบบการส่งออกให้สามารถติดต่อและตรวจสอบได้ ปัจจุบันมีผู้มาจดทะเบียนแล้ว 1,386 ราย (ทุเรียน 505 ราย ลำไย 481 ราย กล้วยไม้ 400 ราย)

2. กำหนดมาตรฐานและจัดชั้นคุณภาพของสินค้าเกษตรตามมาตรฐานสากล เสนอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศใช้จนถึงปัจจุบัน สำหรับพืช 12 ชนิดคือ ทุเรียน ลำไย กล้วยไม้ สับปะรดโรงงาน สับปะรดนริโกคสด ข้าวหอมมะลิ สีน้จี่ ส้ม มะม่วง มังคุด เงาะ และส้มโอ

3. ร่วมจัดทำเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) สำหรับพืชที่สำคัญทั้ง 4 ชนิด และพืชผักผลไม้อื่นอีกจำนวน 28 ชนิด

4. ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง



ตลอดจนผู้ประกอบการเอกชนและเกษตรกรผู้ทำ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตผลไม้ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและประเทศคู่ค้า





ระมัดระวังเข้มงวดในการคัดเลือกผลทุเรียนสดที่ได้คุณภาพในการส่งออก

11. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การแปรรูป และการส่งออก ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

12. มีการเจรจาทางการค้ากับต่างประเทศเพื่อขยายตลาดส่งออกและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

จากผลการดำเนินการดังกล่าว ทำให้ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลไม้สดและผลไม้แปรรูปเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดมา และคาดว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้นอีกต่อไปในอนาคต จึงได้ขยายผลการดำเนินงานไปยังพืชอื่นๆ อีก ได้แก่ ส้ม ส้มโอ มังคุด สับปะรด มะม่วงและปทุมมา ซึ่งคาดว่าจะสามารถนำเข้าเงินตราจากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นอีกมาก

ปัญหาอุปสรรคกักทางและบูมบองสินค้าเกษตรสู่ตลาดส่งออก

ปัญหา/อุปสรรคทางการค้าสินค้าเกษตร

1. สินค้าเกษตรเป็นสินค้าเศรษฐกิจสำคัญของทุกประเทศทั่วโลก เพราะนอกจากจะเป็นอาหารสำหรับมนุษย์และสัตว์แล้วยังเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ หลายชนิด ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญและเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐฯ สหภาพยุโรป ได้ให้ความสำคัญในการผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรอย่างจริงจัง มีการใช้มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการเกษตรอย่างเต็มที่และได้ผล นอกจากนี้ประเทศพัฒนาแล้วเหล่านี้ยังมีบทบาทสำคัญต่อการนำเข้าสินค้าเกษตรโลกเช่นกัน

2. ในส่วนของประเทศไทยนับตั้งแต่ปี 2537-2542 ราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญบางรายการได้แก่ ข้าว ยางพารา น้ำตาล และกาแฟ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญค่อนข้างต่ำ และสินค้าของไทยยังคงขายในรูปสินค้าดิบ (ปัจจุบัน

5. ร่วมกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยจัดสร้างโรงรมผลลำไยสดด้วยสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ 5 แห่ง (จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน) เพื่อรักษาคุณภาพผลลำไยสดไม่ให้น้ำเสียได้ง่าย และใช้เป็นต้นแบบสำหรับผู้สนใจ เพื่อควบคุมไม่ให้มีปริมาณสาร “ซัลเฟอร์ไดออกไซด์” ตกค้างเกินกว่าค่ามาตรฐาน

6. จัดฝึกอบรมการใช้ “สารคลอเรท” เพื่อเร่งการออกดอกของลำไยอย่างถูกต้องและปลอดภัย เพื่อเพิ่มปริมาณของผลผลิตให้มากขึ้นอย่างมีคุณภาพและเกิดความปลอดภัย

7. จัดทะเบียนโรงรมควันลำไยสดด้วยสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์

8. จัดประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเพื่อประเมินปัญหา/สถานการณ์กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน

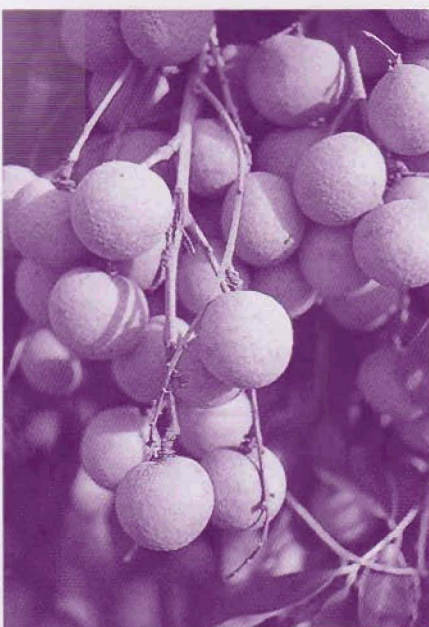
9. กำหนดมาตรการติดสติ๊กเกอร์ที่ชี้ว่าผลทุเรียนสดส่งออกทุกผล เพื่อระบุทะเบียนผู้ส่งออกที่ชัดเจนและให้ผู้ส่งออกรับประกันคุณภาพสินค้าของตนเองในกรณีมีปัญหาเรื่องคุณภาพ เป็นการผลักดันให้มีการสร้าง Brand name ของสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. กำหนดให้มีการตรวจสอบคุณภาพผลทุเรียนสดก่อนการส่งออก ณ โรงบรรจุหีบห่อเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ส่งออก และกระตุ้นให้ผู้ส่งออก



อาจเรียกว่าสินค้าขั้นปฐม) และส่วนใหญ่ขาดการวิจัยและพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีเพื่อแปรรูปให้มีคุณภาพและมูลค่าสูงขึ้น นอกจากนี้โครงสร้างอุตสาหกรรมเกษตรยังทำให้มีต้นทุนสูงอยู่

3. การที่ประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรรายใหญ่ที่สำคัญเช่น สหรัฐฯ และสหภาพยุโรปได้ให้การอุดหนุนสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศเล็กๆ เสียเปรียบในการแข่งขันและก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศผู้ส่งออกขนาดกลางและขนาดเล็กเช่นไทย ซึ่งขาดอำนาจทางการเงินที่จะทำสงคราม



การอุดหนุนกับประเทศใหญ่ๆ

4. การที่ประเทศส่งออกสินค้าเกษตรรายใหญ่ของโลกเช่น สหรัฐฯ และสหภาพยุโรปให้การอุดหนุนแก่เกษตรกรในรูปแบบต่างๆ เช่น การแทรกแซงราคาหรือประกันราคาทำให้เกษตรกรผลิตสินค้าออกมาจนมากมายเหลือเฟือโดยไม่คำนึงถึงว่าต้นทุนการผลิตจะสูงกว่าราคาในตลาดโลก เมื่อผลผลิตเกินความต้องการของตลาดภายในประเทศรัฐบาลก็จำกัดส่วนเกินโดยการให้การอุดหนุนการส่งออกเพื่อระบายออกสู่ตลาดโลกในราคาที่ต่ำกว่าทุน ทำให้ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกต่ำลง ส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออกสินค้าเกษตรขนาดกลางและขนาดเล็กเช่นไทย กรณีข้าวและน้ำตาล เป็นต้น

การปรับตัวเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

1. **ด้านการผลิต** กระทรวงเกษตรฯ ต้องการให้ปรับโครงสร้างการผลิตไปสู่สินค้าที่มีศักยภาพและให้กำหนดเขตเศรษฐกิจพร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต ขณะเดียวกันก็ให้พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการจัดการสินค้าและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพและวิจัยหลังการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ยังให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตที่เน้นการใช้ฐานทรัพยากรมาเป็นการผลิตที่เน้นการใช้ฐานความรู้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า

2. **ด้านการแปรรูป** จะเน้นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล โดยจะส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายและให้มือองค์กรทำหน้าที่ดูแลการนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติเชิงพาณิชย์ ส่งเสริมและขยายการแปรรูปสินค้าเกษตรทั้งในรูปอาหารและไม่ใช่อาหาร พร้อมกันนั้นก็เร่งรัดการวางแผนระบบมาตรฐานให้กับโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหารไทย และจัดตั้งองค์กรสรรหาเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

3. **ด้านการตลาด** จะให้ความสำคัญทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ โดยตลาดภายในจะกระตุ้นการใช้ภายในประเทศให้มีการจัดระบบซื้อขายสินค้าเกษตรแบบใหม่ตามขั้นคุณภาพ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อกระจายสินค้าและสร้างเครือข่ายพันธมิตรการค้าระหว่างผู้ผลิตกับผู้จำหน่าย พร้อมทั้งพัฒนาและปรับปรุงการเก็บเกี่ยวและการขนส่งสินค้าเกษตรเพื่อลดต้นทุนค่าขนส่ง สำหรับตลาดต่างประเทศนั้นจะเพิ่มขีดความสามารถในการเจรจาต่อรองทางการค้า โดยสร้างกลุ่มพันธมิตรทางการค้า สร้างภาพลักษณ์สินค้าเกษตรไทยและสนับสนุนการขยายตลาดใหม่ และรักษาตลาดเดิม

4. **ด้านการจัดการ** จะให้มีการจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้ได้และเสียผลประโยชน์พร้อมทั้งปรับปรุงคณะกรรมการที่ดูแลสินค้าเกษตรให้มีเอกภาพ สนับสนุนให้เกษตรกรหรือผู้ผลิตเป็นผู้จัดจำหน่ายเองเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาด โดยให้มีการตั้งกองทุนวิจัยและพัฒนาการผลิต การแปรรูปและดูแลด้านการตลาดสินค้าที่สำคัญ

ผลกระทบจากการที่จีนจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ของประเทศไทย

เมื่อจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO แล้ว สินค้าไทยในตลาดที่สามบางส่วนจะได้ผลกระทบจากภาวะการแข่งขันกับจีน ซึ่งแนวทางการผ่อนปรนผลกระทบมิได้รุนแรงคือ การร่วมลงทุนผลิตสินค้าเพื่อส่งไปขายยังตลาดที่สามโดยเลือกลงทุนในสินค้าที่แต่ละฝ่ายมีความได้เปรียบด้านการผลิต อาทิ การผลิตสินค้าระดับบน (Higher products) ที่ไทยมีศักยภาพการผลิตสูงหรือการลงทุนด้านสิ่งทอในจีนซึ่งได้เปรียบด้านค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าไทย

ภาครัฐบาลและภาคเอกชนของไทยควรร่วมมือกันเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบดังกล่าว โดยเฉพาะสำหรับสินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออกในจีน



เพิ่มมากขึ้น และสินค้าที่จะต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันที่รุนแรงเพื่อให้ผู้ประกอบการไทยมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมที่จะเป็นทั้งผู้ค้าและคู่แข่งกับจีน

เนื่องจากกฎระเบียบทางการค้า การลงทุนของจีนมีความสลับซับซ้อน และยังไม่เป็นไปตามหลักสากล ผู้ประกอบการไทยที่สนใจจะไปทำการค้าการลงทุนในจีนจึงควรพิจารณาการมีหุ้นส่วนหรือผู้มีส่วนร่วมในธุรกิจชาวจีนเพื่อความสะดวกในการติดต่อ และลดความเสี่ยงทางธุรกิจ ทั้งนี้ จากประสบการณ์ของเอกชนไทยที่เคยไปลงทุนในจีนนั้น ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการประกอบ

ธุรกิจการค้า การลงทุนกับจีนขึ้นอยู่กับ การเลือกผู้ร่วมลงทุนชาวจีนที่ติดนอกจากนี้ การร่วมมือกับจีนในด้านการร่วมทุนผลิตสินค้าในลักษณะเป็นคู่ค้ากันมากขึ้น ยังเป็นแนวทางหนึ่งในการลดภาวะการแข่งขันกับจีนได้

แนวโน้มสินค้าเกษตร ปี 2545

ในด้านการส่งออกสินค้าเกษตร สำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่สูงมากนัก เนื่องจากเศรษฐกิจของตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย คือ สหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น คาดว่าจะยังคงอยู่ในภาวะชะลอตัวอยู่ อีกทั้งยังมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านมาตรฐานและสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมจะยังคงมีต่อไป ซึ่งภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการผลิตและการตลาดจะต้องเข้าไปดูแลให้มีการผลิตที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และแสวงหาตลาดโดยเจาะจงกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในขณะที่ตลาดจีนมีขนาดที่ค่อนข้างจะดีสำหรับผลไม้ไทยเช่นทุเรียน ลำไย เงาะ ฯลฯ เนื่องจากจีนเปิดตัวมากขึ้นและมีการเจรจาต่อรองเรื่องการลดภาษีและขั้นตอนในการนำเข้ามากขึ้น แต่ในทางกลับกันสินค้าจากประเทศจีนก็ทะลักเข้าประเทศไทยมากขึ้นเช่นเดียวกัน เช่น แอปเปิ้ล สาลี่ ผลไม้แห้ง ฯลฯ

ขณะนี้กระทรวงเกษตรฯ ร่วมกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำ ยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรหลัก 12 ชนิด คือ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา สับปะรด กาแฟ ลำไย ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ฝ้าย และกุ้งกุลาดำ เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต การตลาดและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับภาคเกษตร โดยภาพรวม ได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ คือ

มาตรการระยะสั้น

เร่งรัดตลาดส่งออกเพิ่มขึ้น มาตรการแทรกแซงตลาดและมาตรการปกป้องผู้ผลิต โดยเฉพาะเกษตรกร โดยดำเนินการเท่าที่จำเป็น

มาตรการระยะยาว

ด้านการผลิต กำหนดเขตการผลิตที่เหมาะสม จัดทะเบียนเกษตรกร ปรับโครงสร้างการผลิต เลื่อนเวลาการผลิต เพื่อให้ผลผลิตกระจายออกทั้งปี ลดความเสี่ยงให้แก่เกษตรกรโดยการจัดทำแหล่งน้ำและประกันภัยพืชผล จัดทำมาตรฐานสินค้าและส่งเสริมให้มีการจัดเกรดสินค้า สนับสนุนให้มีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

ด้านการตลาด การกำหนดความต้องการสินค้าเกษตรทั้งภายในประเทศ และการส่งออกอย่างชัดเจน เร่งรัดดำเนินการเปิดตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า สร้างมูลภัณฑ์กันชนในแหล่งผลิต

สินค้าที่เป็นฤดูกาล พัฒนาการบรรจุภัณฑ์และการขนส่งในลักษณะ One Stop Service

หากมาตรการต่างๆ เหล่านี้สามารถดำเนินการได้ตามที่กำหนดไว้เชื่อมั่นว่า สินค้าการเกษตรส่งออกของไทย จะมีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือได้ในตลาดโลกอย่างแน่นอน



วิกิพจนานุกรม

น้ำ

วัฏจักรประจำปี

ใครคนหนึ่งบอกด้วยความคับข้องใจว่าประเทศไทยมีอยู่สามฤดู (รับรองไม่ใช่ฤดูในตำราแน่) คือ ฤดูร้อน ฤดูร้อนมาก และฤดูร้อน_หาย พออย่างเข้าสู่ฤดูที่สามมองไปรอบๆตัวเจอแต่เปลวแดดแผดเผาไหม้กันได้ง่ายๆ ตอนกลางวันแทบไม่ยกอกออกไปเผชิญกับแสงแดด ต้องหาวิธีคลายความร้อนกันไปต่างๆ นานา ว่ากันว่าคนเราจะเห็นคุณค่าของสิ่งใดก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นได้จากเราไปแล้ว หรือเมื่อจะใช้และไม่มีใช้นั่นเอง เช่นเดียวกับกับ “น้ำ” ที่บางคนอาจจะมองว่าเป็นสิ่งที่สามารถมีใช้ได้ตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนเมืองที่เปิดก๊อกน้ำเมื่อใดก็มีน้ำไหล จนไม่ทราบว่าเป็นผลของการมีน้ำใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ นั้น ผ่านการจัดสรรมาอย่างไร แตกต่างจากผู้คนในภาคการเกษตรอย่างสิ้นเชิงที่รู้คุณค่าของน้ำว่ามีมากเพียงใด จนกล่าวได้ว่า **น้ำคือพลังแห่งชีวิต** หากขาดน้ำแล้วพืชผลต่างๆที่ห่มเทไป จะเหลือเพียงความสูญเปล่าเท่านั้น แหล่งน้ำที่เหือดแห้งไปตามอุณหภูมิจของ

อากาศที่สูงขึ้น จึงเป็นสัญญาณอันตรายที่บ่งชี้ว่าวิกฤตการณ์น้ำ วัฏจักรประจำปีได้เวียนมาอีกแล้ว

แหล่งน้ำต้นทุน : จุดเริ่มของการจัดสรรน้ำ

ข้อมูลของสำนักอุทกวิทยาและบริหารน้ำ กรมชลประทาน เมื่อปลายปี 2544 ระบุว่าสภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่(อ่างเก็บน้ำที่มีความจุตั้งแต่ 100 ล้าน ลบ.ม. ขึ้นไป)ของทั้งประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี เว้นแต่อ่างเก็บน้ำเขื่อนลำนางรอง จ.นครราชสีมา อ่างเก็บน้ำเขื่อนทับเสลา จ.อุทัยธานี และอ่างเก็บน้ำบางพระ จ.ชลบุรี ที่มีปริมาณน้ำใช้การเหลืออยู่เพียงร้อยละ 22, 33 และ 37 ตามลำดับ

พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ครอบคลุมพื้นที่ 11 จังหวัดในภาคกลาง เป็นแหล่งปลูกข้าวนาปรังแหล่งใหญ่ของประเทศ มีแม่น้ำสายหลักคือ แม่น้ำเจ้าพระยา โดยอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล อ่าง

เก็บน้ำเขื่อนสิริกิติ์ และอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ พบว่าปลายปี 2544 มีปริมาณน้ำใช้การได้ร้อยละ 87.99 และ 98 ตามลำดับ นับว่าเป็นระดับที่น่าพอใจ

พื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง เป็นลุ่มน้ำที่สำคัญทางภาคตะวันตกและบางส่วนของภาคกลางตอนล่าง ครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด คือ กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม บางส่วนของสุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร อุทัยธานี และตาก อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นแหล่งน้ำต้นทุน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ และอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์ โดยมีปริมาณน้ำใช้การได้เมื่อปลายปี 2544 ร้อยละ 91 และ 89 ตามลำดับ

พื้นที่ลุ่มน้ำชี เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครอบคลุมพื้นที่ 12 จังหวัด ในบางส่วนของตอนกลางและตอนบนของภาค คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 9.7 ของพื้นที่ทั้งประเทศ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนของลุ่มน้ำชี ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ



เขื่อนอุบลรัตน์ และ อ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาว มีปริมาณน้ำใช้การได้เมื่อปลายปี 2544 ประมาณร้อยละ 78 และ 92 ของความจุใช้การได้ทั้งหมด ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าในปี 2543 ที่ผ่านมา

เมื่อกลางเดือนมีนาคม 2545 ข้อมูลดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปมาก พบว่าปริมาณน้ำใช้การได้ของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศลดลงเหลือประมาณร้อยละ 40-80 ของความจุใช้การได้ สถานการณ์ที่พึงระวัง สำหรับอ่างเก็บน้ำที่มีระดับปริมาณน้ำใช้การได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขื่อนลำพระเพลิง ที่เหลือปริมาณน้ำใช้การได้เพียงร้อยละ 18 อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร เหลือเพียงร้อยละ 27 อ่างเก็บน้ำเขื่อนลำแชะ เหลือเพียงร้อยละ 35 อ่างเก็บน้ำเขื่อนทับเสลา เหลือเพียงร้อยละ 21 และอ่างเก็บน้ำเขื่อนบางพระ เหลือเพียงร้อยละ 7

การจัดการน้ำของภาครัฐ

จากข้อมูลสถานการณ์น้ำ ภาครัฐได้กำหนดแนวทางและมาตรการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งประจำปี 2544/45 ซึ่งนอกจากจะคำนึงถึงน้ำต้นทุนแล้ว ยังพิจารณาแนวโน้มของราคาผลผลิตประกอบด้วย จึงเห็นควรส่งเสริมให้เกษตรกรลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังจากปีที่ผ่านมาประมาณ 1 ล้านไร่ เนื่องจากสถานการณ์ด้านราคายังไม่ดีขึ้น และส่งเสริมให้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และพืชอื่นๆ ที่มีู่ทางด้านการตลาดดีทดแทน ดังนั้น

จึงแบ่งเขตการส่งเสริมออกเป็น 4 เขต ดังนี้

(1) **เขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา** อยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง ตั้งแต่ท้ายอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ ประกอบด้วยโครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ โครงการพิษณุโลก และโครงการกำแพงเพชร ให้วางแผนปลูกพืชฤดูแล้งในเกณฑ์ปกติ โดยส่งน้ำเป็นรอบเวร การทำนาปรังในลุ่มน้ำนี้ของปีที่ผ่านมา มีประมาณ 4.4 ล้านไร่ ในปี 2544/45 จะสนับสนุนได้ไม่เกิน 3.5 ล้านไร่ ส่วนการปลูกพืชฤดูแล้งอื่นๆ ที่ใช้น้ำน้อยสามารถเพาะปลูกได้เต็มที่

(2) **เขตลุ่มน้ำแม่กลอง** อยู่ในเขตภาคตะวันตก จากปีที่ผ่านมาเพาะปลูกข้าวนาปรังประมาณ 6.9 แสนไร่ ในปี 2544/45 จะสนับสนุนได้ไม่เกิน 6 แสนไร่ โดยให้เน้นการปลูกพืชไร่ - พืชผักฤดูแล้ง ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดฝักสด ข้าวโพดฝักอ่อน พืชตระกูลถั่ว ผัก และไม้ดอกไม้ประดับให้มากขึ้น

(3) **เขตภาคเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้** ให้วางแผนปลูกพืชฤดูแล้งได้เท่ากับปีที่ผ่านมา โดยให้พิจารณาน้ำต้นทุนเป็นหลัก ยกเว้นพื้นที่ซึ่งใช้น้ำจากเขื่อนลำพระเพลิง จังหวัดนครราชสีมา และเขื่อนทับเสลา จังหวัดอุทัยธานี ให้งดการทำนาปรัง เพราะมีปริมาณน้ำจำกัด

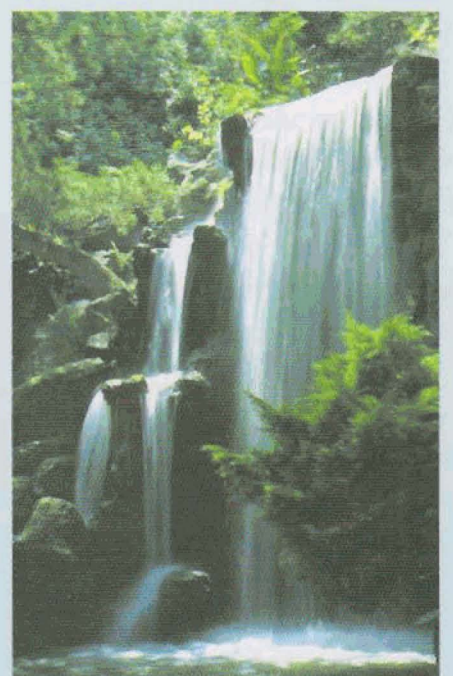
(4) **เขตพื้นที่สูบน้ำด้วยไฟฟ้า** ซึ่งกำกับดูแลโดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานมีอยู่ทั่วประเทศจำนวน 1,973

สถานี ให้กำหนดเป้าหมายการสูบน้ำตามศักยภาพของน้ำที่มีอยู่ โดยเน้นการสูบน้ำเพื่อปลูกพืชไร่ - พืชผักเป็นหลัก

ใช้น้ำให้ชาญฉลาด

สำหรับแผนการจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้งจะพิจารณาตามลุ่มน้ำ และได้คาดการณ์ว่าจะเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน แต่จะอยู่ในสภาพวิกฤติหรือไม่ ขึ้นกับปริมาณฝนที่ตกในช่วงดังกล่าว ประเมินการจัดสรรน้ำเพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกข้าวนาปรัง พืชฤดูแล้ง และกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ ตามสภาวะปกติ ให้ผ่านพ้นฤดูแล้งนี้ไปได้ ต้องใช้น้ำประมาณ 16,150 ล้าน ลบ.ม. (ร้อยละ 43 ของปริมาณน้ำใช้การได้ทั้งหมด) ซึ่งมีพื้นที่เป้าหมายในเขตชลประทานรวมประมาณ 6.38 ล้านไร่ แต่เมื่อรวมกับพื้นที่นอกเขตชลประทานแล้ว จะมีพื้นที่ปลูกพืชฤดูแล้งประมาณ 11 ล้านไร่ แบ่งเป็น พื้นที่นาปรังประมาณ 7.09 ล้านไร่ และพืชไร่-พืชผัก ประมาณ 3.91 ล้านไร่

ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจากการคาดการณ์ในวันที่ 1 มกราคม 2545 อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ จะมีปริมาณน้ำใช้การได้รวมกันประมาณ 14,250 ล้าน ลบ.ม. มีปริมาณน้ำมากกว่าปีที่ผ่านมา



และสามารถสนับสนุนกิจกรรมการใช้น้ำได้ตามปกติ ดังนั้นในช่วงฤดูแล้งปี 2544/45 จึงกำหนดแผนการระบายน้ำจากอ่างฯ ตามมาตรการการบริหารจัดการน้ำแบบยั่งยืน โดยจัดสรรน้ำเพื่อสนับสนุนการใช้น้ำต่างๆ ของลุ่มน้ำเจ้าพระยาเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 7,500 ล้าน ลบ.ม. ประกอบด้วยการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์จำนวน 7,000 ล้าน ลบ.ม. ร่วมกับการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์อีกจำนวน 500 ล้าน ลบ.ม. สำหรับปริมาณน้ำที่ระบายจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักฯ นั้น จะเป็นการสนับสนุนการใช้น้ำของพื้นที่ทุ่งฝั่งตะวันออกตอนล่าง และการผลักดันน้ำเค็มบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นครั้งคราว การพิจารณาจัดสรรน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ให้แก่กิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาช่วงฤดูแล้งปี 2544/45 นี้ จะไม่เน้นมาตรการจัดลำดับความสำคัญเนื่องจากมีปริมาณน้ำต้นทุนที่จะสนับสนุนทุกกิจกรรมได้อย่างพอเพียง ซึ่งในกรณีที่เกิดสภาวะวิกฤตน้ำแล้ง การพิจารณาจัดสรรน้ำจะต้องมีการกำหนดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำ ทั้งในระดับลุ่มน้ำและในระดับพื้นที่ รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำภาคเกษตรกรรมด้วย

สำหรับเป้าหมายการปลูกข้าวนาปรังในเขตชลประทาน พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาท้ายอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ประกอบด้วย พื้นที่ในเขตชลประทานโครงการฯ พิษณุโลก ประมาณ 400,000 ไร่ โครงการฯ กำแพงเพชร และในเขตชลประทานบริเวณอื่นๆ ประมาณ 144,000 ไร่ โครงการฯ เจ้าพระยาใหญ่ 3.04 ล้านไร่ รวมเป็นพื้นที่ในเขตชลประทานในลุ่มน้ำเจ้าพระยาประมาณ 3.58 ล้านไร่

ลุ่มน้ำแม่กลอง จากการคาดการณ์ในวันที่ 1 มกราคม 2545 อ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนวชิราลงกรณ์จะมีปริมาณน้ำใช้การได้รวมกันประมาณ 10,760 ล้าน ลบ.ม มีปริมาณน้อยกว่าปี

ที่ผ่านมาเล็กน้อย และสามารถสนับสนุนกิจกรรมการใช้น้ำได้ตามปกติ

ลุ่มน้ำชี สำหรับพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ แหล่งน้ำต้นทุนได้แก่อ่างเก็บน้ำเขื่อนจุฬาภรณ์ซึ่งในวันที่ 1 มกราคม 2545 คาดว่าจะมีปริมาณน้ำใช้การได้ประมาณ 94 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 65 ของความจุใช้การได้ทั้งหมด และในช่วงฤดูแล้งปี 2544/2545 ได้พิจารณาวางแผนระบายน้ำจากอ่างฯ ประมาณ 60 ล้าน ลบ.ม. เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำในเขตโครงการฯ น้ำเข็ญ และโครงการฯ น้ำพรม สำหรับแผนการระบายน้ำแต่ละวันให้เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำของพื้นที่ท้ายอ่างฯ จะเป็นไปตามการพิจารณาร่วมกันระหว่างการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และโครงการชลประทานที่เกี่ยวข้อง ส่วนพื้นที่ท้ายอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ การคาดการณ์ในวันที่ 1 มกราคม 2545 อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์จะมีปริมาณน้ำใช้การได้ประมาณ 1,845 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 100 ของความจุใช้การได้ทั้งหมด โดยมีแผนการระบายน้ำในช่วงฤดูแล้งปี 2544/2545 เพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกในเขตโครงการชลประทานหนองหวายประมาณ 0.17 ล้านไร่ พื้นที่เพาะปลูกของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของกรมส่งเสริมพลังงาน ตลอดจนกิจกรรมการใช้น้ำอื่นๆ รวมเป็นปริมาณน้ำทั้งสิ้นประมาณ 800 ล้าน ลบ.ม. และอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาวคาดการณ์ว่าจะมีปริมาณน้ำใช้การได้ประมาณ 1,265 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 94 ของความจุใช้การได้ทั้งหมด โดยมีแผนการระบายน้ำในช่วงฤดูแล้งปี 2544/2545 เพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกในเขตโครงการชลประทานลำปาวประมาณ 0.17 ล้านไร่ ได้พิจารณาวางแผนจัดสรรน้ำเพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกพืช และกิจกรรมต่างๆ ในเขตโครงการฯ เป็นปริมาณน้ำทั้งสิ้นประมาณ 440 ล้าน ลบ.ม.

ลุ่มน้ำภาคตะวันออก พื้นที่การเกษตรในภาคตะวันออกมีสวนผลไม้เป็นพืชเศรษฐกิจ โดยทั่วไปจะประสบปัญหา

การขาดแคลนน้ำตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม เกือบทุกปี และในปี 2545 นี้ คาดว่าจะประสบปัญหาเช่นเดียวกับเกณฑ์ปีปกติ สำหรับการให้ความช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรในบริเวณภาคตะวันออกในช่วงฤดูแล้ง กรมชลประทานได้พิจารณาวางแผนการระบายน้ำจากอ่างฯ ต่างๆ เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมการใช้น้ำทั้งการทำนาปรังและพืชไร่-พืชผัก การทำสวนผลไม้ การอุปโภค-บริโภค และการอุตสาหกรรมให้สอดคล้องตามสภาพน้ำต้นทุนที่มีอยู่ในแต่ละท้องที่ นอกจากนี้ยังได้จัดเตรียมเครื่องสูบน้ำ และรถยนต์บรรทุกน้ำเพื่อสนับสนุนเมื่อเกิดสภาพการขาดแคลนน้ำ

เผชิญหน้ากับความจริง

ท่านผู้อ่านคงจะเห็นบ่อยๆ ว่าแผนงานกับความเป็นจริงมักจะแตกต่างกัน เช่นเดียวกับการจัดสรรน้ำ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วพบว่า ในบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา สภาพการใช้น้ำบริเวณแม่น้ำปิงและแม่น้ำน่านเหนือ จ.นครสวรรค์ ปัจจุบัน(กลางเดือนมีนาคม) มีการใช้น้ำประมาณวันละ 15 ล้าน ลบ.ม. โดยมีการใช้น้ำในเขตโครงการชลประทานพิษณุโลก ประมาณวันละ 4 ล้าน ลบ.ม. ปริมาณน้ำไหลผ่านที่ จ.นครสวรรค์ ประมาณ 553 ลบ.ม./วินาที ระดับน้ำเหนือเขื่อนเจ้าพระเจ้ายา เท่ากับ +15.95 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ปริมาณน้ำระบายท้ายเขื่อน เท่ากับ 60 ลบ.ม./วินาที ได้ส่งน้ำเข้าพื้นที่ชลประทานในเขตโครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ เพื่อสนับสนุนการปลูกพืชฤดูแล้ง 426 ลบ.ม./วินาที สำหรับลุ่มน้ำอื่นๆ พบว่าสภาพน้ำในลำน้ำส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำลดน้อยลง และมีน้ำแห้งขอดในบางแห่ง โดยเฉพาะพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คุณภาพของน้ำ โดยเฉพาะความเค็มของน้ำ พบว่าสภาพความเค็มของแม่น้ำสายต่างๆ เฉพาะจุดที่ควบคุมความเค็ม อยู่ในสภาพปกติ ยกเว้นแม่น้ำบางปะกงที่อยู่ในเกณฑ์สูง จึงได้ทำการควบคุมและปิด-เปิด ประตูระบายน้ำ



บริเวณปากคลองเชื่อมกับแม่น้ำบางปะกง
ต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กับสภาพความ

เค็มที่เกิดขึ้น เพื่อไม่ให้ได้รับผลกระทบ
สามารถสรุปได้ ดังนี้



แม่น้ำ/จุดตรวจวัดความเค็ม	ค่าความเค็ม-กรัม/ลิตร
1. แม่น้ำเจ้าพระยา ที่ สะพานพุทธฯ	0.340
2. แม่น้ำท่าจีน ที่ อำเภอสามพราน	0.128
3. แม่น้ำแม่กลอง ที่ ปากคลองดำเนินสะดวก	0.082
4. แม่น้ำบางปะกง ที่ ประตูระบายน้ำบางขนาก	8.850

หมายเหตุ :

1. ความเค็มมาตรฐานเพื่อผลิตน้ำประปา ไม่เกิน 0.25 กรัม / ลิตร
2. ความเค็มไม่กระทบต่อผลผลิตพืชผัก ไม่ เกิน 1.00 กรัม / ลิตร และ ไมยิ้นตัน ไม่เกิน 2.00 กรัม / ลิตร
3. เกณฑ์ควบคุมความเค็ม ไม่เกิน 2.00 กรัม / ลิตร
4. ข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2545

**สภาพการเพาะปลูกในเขต
ชลประทาน** สภาพการเพาะปลูกพืชฤดู
แล้งทั้งประเทศ จนถึงวันที่ 4 มีนาคม
2545 มีการเพาะปลูกข้าวนาปรัง
ประมาณ 4.74 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 91
ของพื้นที่เป้าหมาย (พื้นที่ 5.23 ล้านไร่)
เพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ก่อนประมาณร้อยละ 5
และพืชไร่-พืชผัก ประมาณ 0.59 ล้านไร่

สภาพการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งใน
เขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาทำยเขื่อนภูมิพล
และเขื่อนสิริกิติ์ จนถึงวันที่ 14 มีนาคม
2545 มี การเพาะปลูกข้าวนาปรัง 4.24
ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 120 ของพื้นที่
เป้าหมาย (3.53 ล้านไร่) สามารถจำแนก
เป็นพื้นที่ในแผน 3.06 ล้านไร่ และพื้นที่
นอกแผน 1.18 ล้านไร่ พืชไร่-พืชผัก
เกษตรกรเพาะปลูกแล้ว ประมาณ 0.08
ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 56 ของพื้นที่
เป้าหมาย (0.15 ล้านไร่) ปัจจุบันเกษตรกร
ได้เก็บเกี่ยวข้าวนาปรังแล้ว ประมาณ 0.58
ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 14 ของพื้นที่
เพาะปลูก แนวโน้มสภาพการปลูกข้าว
นาปรังในพื้นที่ตั้งแต่ จ.นครสวรรค์ ลงมา
บริเวณฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา
ยังคงเพิ่มสูงขึ้น

จากสถานการณ์ภัยแล้งพบว่า ใน
ภาคเหนือ สภาพน้ำท่าส่วนใหญ่อยู่ใน

เกณฑ์น้อย พื้นที่นอกเขตชลประทาน
บางแห่งใน จ.ลำปาง จ.พะเยา และพื้นที่
ที่อยู่ห่างจากแม่น้ำยม ที่ไม่มีแหล่งกักเก็บ
น้ำ มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ ส่วนภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคง
ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ และ
มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในบางพื้นที่ สำหรับ
ภาคตะวันออก พื้นที่ชลประทานที่ไม่มี
แหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่ และพื้นที่นอกเขต
ชลประทาน มีปริมาณน้ำน้อย หากฤดู
แล้งยาวนานอาจทำให้เกิดการขาดแคลน
น้ำได้ และในภาคใต้ พบว่าปริมาณน้ำใน
คลองธรรมชาติมีปริมาณน้ำลดลง และ
แห้งขอดในบางพื้นที่ ต้องผันน้ำจากแหล่ง
น้ำอื่นเข้าช่วยเหลือ โดยเฉพาะใน จ.สตูล

เตรียมพร้อมรับปัญหา

ในส่วนของกรมชลประทานได้
เตรียมการให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้า
โดยจัดเตรียมเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่ไว้

กว่า 1,700 เครื่อง กระจายตามสำนัก
ชลประทานต่างๆ ทั่วประเทศ รวมไปถึง
ถึงได้เตรียมรถบรรทุกน้ำไว้ด้วย เพื่อ
สนับสนุนกรณีเกิดวิกฤตการณ์ขาดแคลน
น้ำ สำหรับการช่วยเหลือโดยสถานีสูบน้ำ
ด้วยไฟฟ้า กรมชลประทานจะพิจารณา
วางแผนสูบน้ำช่วยเหลือพื้นที่บริเวณทุ่ง
ฝั่งตะวันตกตอนล่างของลุ่มน้ำเจ้าพระยา
ซึ่งคาดว่าจะสามารถช่วยเหลือพื้นที่
เพาะปลูกในฤดูแล้งได้ประมาณ 0.75
ล้านไร่

จะเห็นได้ว่า ปัญหาการขาดแคลน
น้ำในฤดูแล้ง ยังคงอยู่กับคนไทยทุกปี ต่าง
กันเพียงสภาพความรุนแรงของปัญหาที่
ผันแปรไปตามปริมาณฝนที่ตก และ
ปริมาณการใช้น้ำในแต่ละปี การแก้ไข
ปัญหาเฉพาะหน้า คงช่วยบรรเทาความ
เดือดร้อนไปได้ในระดับหนึ่ง แต่หากจะ
แก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดสิ้นไป คง
ต้องมองในภาพรวมทั้งหมด และมองลึกลง
ไปถึงต้นตอของปัญหาที่แท้จริง ซึ่ง
ภาครัฐไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้
โดยลำพัง ทรัพยากรน้ำเป็นของทุกคนใน
สังคม ดังนั้นการบริหารจัดการน้ำต้อง
อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้สูงสุดจาก
ทรัพยากรน้ำที่มีอย่างจำกัด

(ขอบคุณ: สำนักอุทกวิทยาและ
บริหารน้ำ กรมชลประทาน /ข้อมูล)

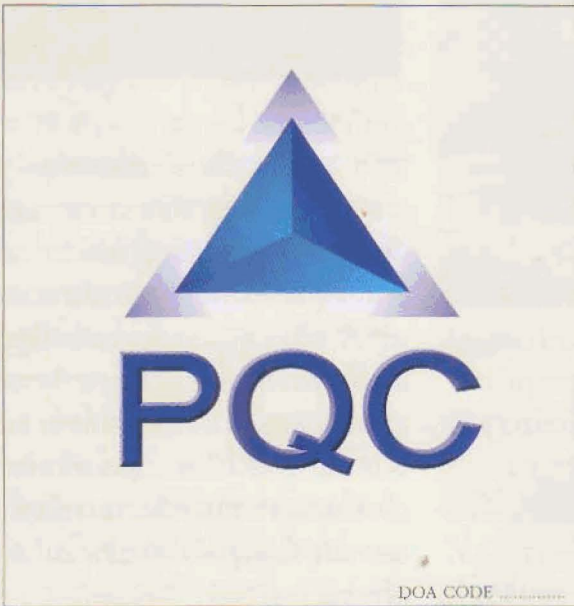
พบกันใหม่ฉบับหน้า.....สวัสดิ์
อังคณา

คำกานลึกลง

กองบรรณาธิการผลิษาฯ กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail : angkanas@doa.go.th

โครงการผู้ผลิตสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชคุณภาพ

พนารัตน์ เสรีทวีกุล : รายงาน



จากปริมาณความต้องการใช้สารเคมีที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากและอย่างรวดเร็ว ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านธุรกิจการค้าสารเคมีรุนแรงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นที่มาของปัญหาการผลิตสารเคมีด้วยคุณภาพ สร้างความเสียหายให้กับเกษตรกรและเศรษฐกิจของชาติอย่างมาก

ปี 2536 ประเทศไทยมีโรงงานผลิตสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช จำนวน 22 โรงงานและเพิ่มขึ้นเป็น 77 โรงงานในปี 2544 ร้านค้าจำหน่ายจากเดิม 2,000 กว่าร้านปัจจุบันเพิ่มขึ้นถึงเกือบ 5,000 ร้าน จากจำนวนผู้ผลิตและร้านค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วฝ่ายสารวัตรเกษตร กรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีหน้าที่ในการสำรวจ ปรามปราม และจับกุมผู้ผลิตและจำหน่ายสารเคมีที่ไม่ได้มาตรฐานจึงไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งมาตรการป้องกันและปรามปรามดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุมิใช่ที่ต้นเหตุ กรมวิชาการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการ "ผู้ผลิตสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชคุณภาพ" ซึ่งโครงการนี้จะเน้นโครงการที่แก้ปัญหาที่ตัวผู้ผลิตสารเคมีซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาอย่างแท้จริง

โครงการผู้ผลิตสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชคุณภาพ แบ่งระยะการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ **ระยะที่ 1** เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจ

สอบและสำรวจความพร้อมของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบผลผลิตของผู้เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่องทุก 15 วันจนครบ 3 เดือน ระยะแรกนี้จะใช้เวลาดำเนินการตั้งแต่บัดนี้จนถึงเดือนกรกฎาคม 2545

ระยะที่ 2 เริ่มเดือนสิงหาคม - ธันวาคม เป็นระยะที่เจ้าหน้าที่จะติดตามและตรวจสอบผลผลิตกันในท้องตลาดโดยเปรียบเทียบผลการตรวจสอบกับผลผลิตกันในโรงงานที่ได้รับเครื่องหมายรับประกันคุณภาพสินค้าจากกรมวิชาการเกษตร

ระยะที่ 3 เริ่มเดือนมกราคม - ธันวาคม 2546 เป็นช่วงของการติดตามผลของโครงการเพื่อปรับเข้าสู่ระบบการผลิตที่ได้มาตรฐานสากล ซึ่งจะนำไปสู่การผลิตสารเคมีที่ได้คุณภาพตลอดไป

ผู้เข้าร่วมโครงการผู้ผลิตสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชคุณภาพต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตวัตถุอันตรายทุกผลิตภัณฑ์ที่ทำการผลิต ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย ผลิตวัตถุอันตรายที่มีคุณภาพและมีฉลากถูกต้อง นอกจากนี้จะต้องจัดทำบัญชีและรับรองการผลิตผลิตภัณฑ์ทุกครั้งที่มีการผลิต ตรวจสอบผลผลิตกันที่ผลิตทุกครั้งโดยห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร และจะต้องมีการจัดทำบัญชีทุกครั้งที่มีการจำหน่ายสินค้า รวมทั้งให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์

ผู้ผ่านการตรวจสอบให้เข้าร่วมโครงการผู้ผลิตสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชคุณภาพจะได้รับหนังสือรับรองผู้เข้าร่วมโครงการฯ จากกรมวิชาการเกษตร ซึ่งหนังสือรับรองนี้จะใช้ได้เฉพาะผลิตภัณฑ์และสถานที่ระบุในหนังสือเท่านั้น รวมทั้งยังได้รับตราสัญลักษณ์รับรองว่าเป็นผู้ผลิตสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชคุณภาพ ซึ่งตราสัญลักษณ์นี้จะเป็นการยืนยันให้เกษตรกรได้รับความมั่นใจในผลิตภัณฑ์ที่ซื้อไปเป็นสินค้าที่ได้คุณภาพแน่นอน

ผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการให้ยื่นคำขอเข้าร่วมโครงการต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายสารวัตรเกษตร กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ ด้วยตนเองหรือไปรษณีย์ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป หรือสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการเพิ่มเติมได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 0-2940-5434 ทุกวันในเวลาราชการ

พบกันใหม่ฉบับหน้า

บรรณาธิการ

E-mail : pannee @ doa.go.th



พลีใบข่าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

- วัตถุประสงค์** • เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
 - เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป
- ที่ปรึกษา** : สมศักดิ์ สิงห์ทอง, อรอนันต์ เลขะกุล, วีโรจน์ แก้วเรือง, เกียรติไกร จำเริญมา, สมศักดิ์ ทองศรี, วีระศักดิ์ ศรีอ่อน, อภิรติ พึ่งประดิษฐ์, กนกรัตน์ สิทธิพจน์, ประเวศ แสงเพชร

- บรรณาธิการ** : พรรณนีย์ วิชชาชู
- กองบรรณาธิการ** : อุดมพร สุพศุตร์, สุเทพ กฐินสมมิตร, ทศนี เรืองศิริ, พนารัตน์ เสรีทวีกุล, อังคณา สุวรรณภูฏ, มาริการ์เรต อนุวัฒน์
- ช่างภาพ** : วิสุทธิ์ ต่ายทรัพย์, กัญญาณัฐ ไม้แดง, วิลาวรรณ กัทธสิริวงศ์
- บันทึกข้อมูล** : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์, อภรณ์ ต่ายทรัพย์, วรินทร์ ชิวะศิริ
- จัดส่ง** : พรทิพย์ นามคำ
- สำนักงาน** : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
- โทรศัพท์** : 0-2561-2825, 0-2940-6864 **โทรสาร** : 0-2579-4406
- พิมพ์ที่** : บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด **โทรศัพท์** : 0-2214-4660